

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Examen Alchymisticum

Gassmann, Franz

Noribergae, 1676

VD17 VD17 12:187373A

Cap. I

[urn:nbn:de:bsz:31-99973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99973)

Cap. I.

Qui Alchymiam à græco vocabulo *άλς* sal & *χίω* fundo derivant, improprie arti Hermeticæ attribuunt, eò quòd hæc finem ultimatam & principalem sibi non proponit cum salibus agere, sed potius cum metallis. Nullum autem metallum admittit in suam compaginem naturalem ullum ex salibus, sicut nec per analysin genuinam quicquam, salis, proprie dicti, naturam redolens, de se promit, ut neq; constat nisi ex Mercurio, Arsenico & sulphure; prout Geb. & omnes saniores Philosophi fatentur; Quod verò per liquorem Alcah est, verum & unicum solvens metallorum, saliforme quid ex metallis obtinetur, sciendum est, quod simile non sit idem; Omnia enim salia saporem præbent vel acidum vel falsum, vel ex utroq; mixtum. Sed nil tale ex metallis per se habetur, quamvis formam salis exhibeat; sicut etiam ipse liquor destructivus, ignis Gehennæ ab Helmontio appellatus, nitri formam monstrat, insipidus tamen est & absq; sale. Quòd si verò aliquis, per additionem, metalla in salia cogat exindeq; studium Spagyricum, Alchymiam, vocitare malit, penes ipsum maneat ista Alchymia, nobis est nimis pretiosa: In hæc significatione non absurdè definivit quidam cavillator Alchymiam, quòd sit ars sine arte, cujus principium mentiri, medium laborare & finis mendicare. Qui verò non strictè sed latè hoc vocabu-

cabulum accipiunt & à minus principali fine denominationem petunt, nobiscum sentiunt; ex salibus enim est principium & introitus, absq; sale non aperiuntur portæ cœli Hermetici, sicut Philos. passim affirmant. Definimus ergo artem Spagyricam, quæ uno verbo Alchymia appellatur, quod sit ars metalla inferiora meliorandi & ad Solis vel Lunæ statum evehendi.

Subjectum hujus artis est omne metallum. Objectum est tinctura. Finis aurum. Jam, quia terminus à quo & ad quem, tanquam correlata, sub uno genere comprehenduntur, necessitate rationali sequitur, quod subjectum artis transmutatorix, cum ejus fine, sub uno genere stare debeat, sicut etiam innuit regula antiquorum Sophorum: Ex fine cujusq; intentionis resultat ejus principium. Item; à quo pendet alicujus rei principium, in eodem erit suum incrementum. Propterea docet Sendivogius: Si vis metalla facere, principium tuum sit metallum, per metalla enim fiunt metalla. Et Riplæus in 12 portis: Aurum & argentum extra speciem non est quærendum. id. in lib. de Mercurio. & lap. Philos. Conjunge ergo speciem cum specie & genus cum genere & ne unum sine altero, nec quicquam contrarium, quod sit extra speciem & genus proprium. Loquitur autem hîc de specie, non quod metalla specie inter se differant essentialiter, sed tantum coctione & per accidens. Præcipit autem jungere aurum,

rum, tanquam speciem, cum Mercurio, tanquam ex genere, specificato & ad Solis naturam redacto, id est, homogeneo facto. Tunc enim non amplius est metallum vulgare sed Philosophicū; affirmante hoc Bernhardo: Metalla vulgaria tam diū sunt vulgaria, quam diū manent in formā vulgari, ideoq; mutanda est illa & in primam materiam convertenda.

Ergo subjectum Alchymiaē, circa quod hæc ars versatur, est metallicum formaliter & materialiter, quia finis ejus, scilicet aurum, pari modo est metallum. Ulterius autem quæritur; cum diversa sint metalla & metallica corpora, ex quonam illud subjectum sit desumendum? Respondet Bernhardus, Comes Trevisanus, quod ex omnibus haberi possit, sed ex uno citius quàm ex altero, dari tamen duo metalla, ex quibus proximè desumatur; quod Sendivogius affirmat dicens: In omnibus later nostrum punctum, in quibusdam autem valde est occlusum, in aliis verò citius vitā deficeret, quàm extraheret. Habet tamen præcipuè noster Mercurius duo palatia, in quibus Sophis præbet audientiam. Et Arnoldus in Speculo Achim. Magisterium perficitur ex unâ solâ re; invenitur hæc materia in monte altiore hujus mundi, haberi potest à pauperibus & divitibus, projicitur in vias & res, quæ magno pretio emittitur, hic nil valet. Geber verò dicit in suâ summâ: Est medicina, quæ ex materiâ argenti vivi sumit originem, non est autem ista materia argenti vivi in suâ natu-

ra neq; in totâ substantiâ suâ, sed fuit pars illius. Et Riplæus in lib. de Mercurio & lap. Philosoph. Materia nostra est supremum omnium, quæ in terrâ sunt & minimæ æstimationis. Est terra fœda, in hâc invenies aquam nostram claram & tum terra illa nil valet amplius. Et Morienes: Omnis res, quæ magno emitur pretio, in hoc artificio est inutilis. Et Haly; Invenitur materia lapidis apud pauperem & divitem, euntem & sedentem.

Rogerus Bacho autem rejicit omnia metallâ, apertè dicens; quod ex Sole & Lunâ, ob illorum fixationem, nil haberi possit; reliqui verò planetæ sint impuri & imperfecti: Nemo enim dat, quod non habet. Commendat autem corpus anonymum, ex Mercurio & sulphure mundo constans, super quo natura parùm vel minimùm sit operata, & quod ab eâ in massam solidam sit redactum. Consentit Paracelsus in libro de transmutat. & indigitat suum electrum minerale immaturum, non metallicum perfectè. Idem facit Agricola major & minor & plures alii. Contrarium tenet Richardus Anglus, expressè dicens: Ars destruit Mercurium metallicum & ædificat eum à pedibus usq; ad caput, in formâ subtiliori substantiæ, quàm antea fuit. Verùm enim verò quis mythologus conciliabit horum Adeptorum diversas sententias, salvâ cujusq; existimatione? nemo, nisi qui ipsemet omnium & singulorum subjecta, super quibus sententiam suam fundarunt, penitus cognoscit.

Pro-

Propterea stylo ferreo notandum, quod Geber dicit cap, 28. sunt plures viæ ad unum intentum: Nimirum via sicca & humida. Consequenter etiam subjectum iis destinatum erit duplex, sicut ex his adductis autoritatibus in facili est colligere.

Distinguendum verò iterum inter subjectum remotum & proximum seu ad æquatum: Illud pro respectu viarum omninò est diversissimum, hoc verò non.

Ad viam enim humidam, in quâ Paracelsus Rogerius Bacho, Bas. Valent. Agricola major & minor inceserunt, ipsamet natura subjectum remotum, certum minerale, procreavit, sed imperfectum reliquit, ex defectu applicationis agentis ad patiens: in quo subjectum nostrum proximum, radix metallica mercurialis, instar embryonis, sub aquositate lactiformi continetur, quæ etiam propterea lac virginis nervosè appellatur. Hic liquor lacteus, ponderosus & semimetallicus, prima stamina, sive formam metallicum, intra sua penetralia complectitur, nec differt à Mercurio currente, essentialiter, sed accidentaliter, solâ coctione, inspissatione & homogeneitate. Mercurius enim currens cum sit metallum, coagulatore suum secum gerit, nempe sulphur arsenicale copiosum, ita ut non perperam Arsenicū fluens appelletur. Liquor verò ille madefaciens, absolutam constrictionem corporis sui aquæformis nondum perpeffus, parvâ quantitate sulphuris arsenicalis

lis inquinatus reperitur, ab eoq; facillè liberatur & homogœneus redditur. Subiectum remotum ad viam ficcam, quam calcavit Geber Arnoldus, Bernhardus, Sendivogius, Philaletha modernus & multi alij, pertinens, sicut ex allegatis & probatis patet, est omne metallum. Quomodo verò hoc subiectum qualificandum & tractandum sit, ut Mercurius Sophorum inde extrahatur, breviter videbimus. Dicitur est, quòd subiectum artis transmutatoriæ, corpus scilicet mercuriale metallicum, cum suo fine, nempe auro, genere convenire debeat; metalla verò inferiora specificam externam & accidentalem differentiam, ex admixtione heterogeneorum & defectu coctionis, in relatione ad aurum habent; quare eò præprimis est incumbendum, ut illa differentia tollatur, purumq; genus relinquatur. Aurum enim est substantia purissima & nil nisi Mercurius per coctionem diuturnam à suo arsenicali sulphure sequestratus ac proprio sulphure mundissimo inspissatus, adjuvante calore externo moderato. Propterea, si subiectum artis transmutatoriæ cum fine, nempe auro, genere & essentiâ idem ac simile esse debet, prout demonstratum est, sequitur necessario, qualiscunq; etiam Mercurius ad hoc magisterium eligatur, ut purissimus & planè homogœneus sit & Solis naturam habeat, exceptò, quòd aurum est fixum, hic Mercurius verò volatilis, astipulante totâ scholâ Sophorum. Sic enim inter cæteros loquitur

Bern-

Bernhardus. Omnis res requirit rem sibi similem, ut generetur & augmentetur : natura enim augetur in suâ propriâ specie & naturâ & non in aliâ ; ita enim metallum multiplicat metallum. Unusquisq; Mercurius, præsertim vulgaris est heterogeneus continetq; in se incredibilem partem terræ arsenicalis fixissimæ cum paucâ quantitate aquæ sulphuræ fœtidissimæ. Quomodo verò binarius iste à monade metallicâ separetur, hoc opus, hic labor est. Duplex quidem via ab antiquis Magis excogitata est ; sed quia in hoc mysterio totus cardo ædificij Hermetici versatur, proinde utraq; in hoc usq; ævum mansit occultissima & solis Adeptis nota, licet ex parte à Geberò & Bernhardo descripta ac commendata fuerit ; mens enim humana à lapsu occæcata est in tantum, ut nec se ipsam cognoscat, multò minus metalla. Plurimi enim, quantumvis docti, cum audiunt, Mercurium vulgi, cum cæteris inferioribus metallis, esse subiectum artis Chrysoptioæ, ex quo Sophicus tantoperè quæsitus Mercurius depromendus, consternuntur quasi fulmine tacti, ipsaq; vox faucibus hæret, ob subjecti hujus & finis propositi magnam differentiam, artemq; totam pro fabula & somnio hominum otiosorum tenent, non absq; directione Mysteriarchæ sapientissimi. Putant autem sic : Si Mercurius vulgi & corporum inferiorum potest fieri Sophicus, quare tot operatores sine suo frustrantur ? tamen notissimæ sunt omnibus Mercu-

rii sublimationes, & purgationes per salem, acetum, calcem vivam & salia cujuscunq; generis; sed huc usq; cum ejusmodi operationibus nihil effecerunt; Ergò oportet, ut Philosophi alium Mercurium intelligant, non vulgarem: Proinde doctiores ex his, nauseam super Mercurio metallico contractam palliare nescientes, se toti posteritati prostituerunt & literis evulgârunt, quòd Mercurius vulgi, quocunq; artificio tractetur, non possit fieri Philosophicus, quòd ridiculum & planè falsum est; quia tantum est unicus Mercurius in totâ metallicâ & minerali naturâ: differt autem insigniter à se ipso, per accidens, ratione puritatis. Ex quocunq; igitur metallo vel minerali eliciatur, exceptò Sole, heterogeneus est & præparatione Philosophicâ indiget; sicut Sendivogius in Dialogo fatetur, quando Mercurius ipse prosopopoëtis de se effatur: Cor meum semper est purissimum, vestes autem sordidissimæ. Quod si verò tales increduli Thomistæ semel tantum viderent, quomodo nostrum subjectum, per præparationem Philosophicam, transiret, utiq; conjicerent, quòd similes tædiosissimi labores, à nostris Majoribus, frustra non fuerint exantlati, & quòd terra illa arsenicalis, à Mercurii nucleo separata, sola & unica causa sit, quòd cum Sole se radicaliter unire & putrefactionem transire nequeat, sed majori igne in pulverem rubrum præcipitur. Modum hunc duplicè præparandi Mercurios, ex Gebero & Bern-

Bernhardo in meo Tumulo Hermetico allegavi; qui Philosophus est per ignē, clariore informationē non exposcet. Hic scribo Magnatib9, qui manus rarō admovent, sed studiō alienō iter Colchicum intendunt: Sufficit scire 1. quōd subjectum Alchymiaē, sive Mercurius philosophicus, sit genere metallicus, an verō ex uno vel pluribus metallis petatur, perinde est, quia in præparatione Philosophicā, præter unitatem simplicem & puram, nil remanet specificum. 2. quōd sit homogeneous, ab omni labe sulphureā & arsenicali vindicatus. 3. quōd sit duplex, madefaciens & non madefaciens, sive liquidus & currens. 4. quōd præbeat amalgama durum, extrā ignem, quōd in igne statim iterum mollescit, donec in mercurium abeat compositum. Et 5. quōd terra arsenicalis sulphurea in magnā copiā separari debeat, nulloq; artificiorum genere reduci ad formam Mercurialem.

Ex his satis superq; constare puto, quid sit Alchymia & quale ejus subjectum. Qui nondum apprehendit rei veritatem, sed etiamnum dubitat, nodum in scirpo quærit, sibiq; soli relinquendus est.

